

XVIII. Kunnan työnvälitystoimisto.

Kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan antama kertomus vuodelta 1910 ¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Toimiston johtokunta ja henkilökunta.

Kunnan työnvälitystoimiston johtokuntaan vuonna 1910 kuuluivat filosofiantohtori Santeri Ivalo, puheenjohtajana, toimittaja Eero Erkko, varapuheenjohtajana, sekä tehtailija K. A. Wigg, rakennusmestari Juho Ahde, muurari A. Pastell sekä kirvesmies Th. Lillqvist. Varajäseninä olivat uunintekijä Aug. Malmi, rakennusmestari J. Johansson, maalari Anton Caselius ja muurari K. Saxberg.

Toimiston henkilökuntaan kuului johtaja A. H. Karvonen, apulaiset naisosastolla rouvat Ina Petelius ja Olga Rytönen sekä apulainen miesosastolla H. E. Blomqvist.

Toimiston liike vuosina 1903—10.

Toimiston liike ensimmäisinä kahdeksana vuotena näkyy seuraavasta:

Vuosi.	Miesosasto.			Naisosasto.			Yhteensä.			Työnhakijoita 100 paikkaa kohti.	100:sta tarjotusta paikasta täytettiin.
	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.		
1903.....	5,493	2,615	2,461	1,184	430	287	6,677	3,045	2,748	219	90
1904.....	6,399	3,630	3,232	1,676	839	602	8,075	4,469	3,834	181	86
1905.....	5,200	2,733	2,547	2,413	1,561	1,210	7,613	4,294	3,757	177	87
1906.....	6,098	3,336	3,157	2,432	1,972	1,394	8,530	5,308	4,551	161	86
1907.....	5,655	3,642	3,200	2,912	2,568	1,708	8,567	6,210	4,908	138	79
1908.....	7,747	4,258	4,065	3,441	2,538	1,930	11,188	6,796	5,995	165	88
1909.....	7,930	2,977	2,804	3,883	2,794	2,143	11,813	5,771	4,947	205	86
1910.....	8,613	4,260	3,449	3,728	2,884	2,219	12,341	7,144	5,668	173	79

¹⁾ Eräitä kertomusta seuranneita tilastotauluja ei ole tähän otettu.

Yllä esitettyt luvut osottavat, että toimiston liike on vuosi vuodelta miltei säännöllisesti lisääntynyt. Aikaisempina vuosina käyttivät toimiston välitystä yksityisistä työnantajista etupäässä palvelusväen tarvitsijat, pienemmät teollisuuslaitokset ja talonmestajat. Viimeisinä vuosina, varsinkin nyt kuluneena vuotena, ovat suuremmatkin teollisuuslaitokset yhä useammin alkaneet kääntyä toimiston puoleen työväkeä tarvitessaan, vaikka nämä laitokset tietenkin edelleenkin suurimman osan työväestään ottavat suorastaan.

Vaikka vain pieni osa kaupungissa tarvittavasta työvoimasta otetaan toimiston välityksellä, on toimiston liike siksi suuri, että työnvälitystilasto verrattain hyvin kuvaa työoloja. Työnhakemusten luku 100 tarjottua paikkaa kohti, joka vuodesta 1907 alkaen on kohonnut (v. 1907 138, v. 1908 165, v. 1909 205), laskeusi vuonna 1910 173:een, noudattaen jotenkin uskollisesti — tosin muutamia kausia järempänä — rahamarkkinain huomattavimpia vaihteluja.

Edelliseen vuoteen verraten on toimiston liike huomattavasti kasvanut, varsinkin miesosastolla.

Toimiston liike
vuonna 1910.

Vuonna 1910 tehtiin 12,341 työnhakemusta, edellisenä vuotena 11,813, joten työnhakemusten luku on lisääntynyt 528:lla eli 4.5 %. Miesosastolla oli työnhakemusten luku 8,613 edellisen vuoden 7,930 sijasta, ollen siis lisäys 683 eli 8.6 %; naisosastolla aleni työnhakemusten luku 3,728:aan edellisen vuoden 3,883 vastaan eli 4.0 %.

Tarjottujen työpaikkojen luku vuonna 1910 oli 7,144, josta miehille 4,260 ja naisille 2,884. Edelliseen vuoteen verraten on tarjottujen työpaikkain luku miesosastolla lisääntynyt 1,283:lla (43.1 %) ja naisosastolla 90:llä (3.2 %) eli yhteensä 1,373:lla (23.8 %).

Miehille tarjottujen paikkain luvun näin huomattavan lisäyksen vaikutti pääasiassa toimiston tiedustelujen johdosta tehdyt tarjoukset metsätöihin maaseuduille, mutta miehille Helsingissäkin tarjottujen paikkain luku oli 473 suurempi kuin edellisenä vuonna. Tarjotuista paikoista oli 5,135 eli 71.9 % Helsingissä ja 2,009 (1,153 v. 1909) eli 28.1 % toisilla paikkakunnilla. Toisilla paikkakunnilla tarjotuista paikoista oli miesten paikkoja 1,252 (442 v. 1909), naisten paikkoja 757 (711 v. 1909).

Tarjotuista paikoista täytettiin 5,668 eli 79.3 % (4,947 v. 1909), joten välitysten määrä lisääntyi 721:llä eli 14.6 %. Näistä oli miesten paikkain välityksiä 3,449 (2,804 v. 1909), lisäys 645 eli 23.0 %, ja naisten paikkain 2,219 (2,143 v. 1909), lisäys 76 eli 3.5 %. Toisille paikkakunnille välitti toimisto 488 miestä (318 v. 1909) ja 421 naista (388 v. 1909) eli yhteensä 909 henkeä edellisen vuoden 706 sijasta, joten välitykset toisille paikkakunnille olivat lisääntyneet 203 hengellä eli 28.8 %. Paikkakunnalla tarjotut paikat on toimisto voinut täyttää jotenkin tarkoin. Miehille paikkakunnalla tarjotuista 3,008 paikasta täytti toimisto 2,961 eli 98.4 % ja naisille tarjotuista 2,127 paikasta

1,798 eli 84.5 %. Toisilla paikkakunnilla miehille tarjotuista 1,252 paikasta täytettiin 488 eli 39.0 % ja naisille tarjotuista 757 paikasta 421 eli 55.6 %. Että toimisto runsaammin kuin edellisinä vuosina saattoi sijoittaa työväkeä toisille paikkakunnille, johtui suureksi osaksi siitä, että toimistolla oli käytettävissä hallituksen myöntämiä vapaa-lippuja rautatiellä sekä hallituksen ja kaupunginvaltuuston myöntämiä varoja matka-avuksi ja työkalujen ostamiseen niille, jotka ryhtyivät töihin toisilla paikkakunnilla.

Työsuhteet
Helsingissä
vuonna 1910.

Työsuhteet paikkakunnalla olivat yleensä paremmat kuin vuonna 1909. Rakennusteollisuus oli sangen vilkas ja metalliteollisuusosalalla oli myöskin töitä runsaammin kuin edellisinä vuosina sen jälkeen kuin Venäjän valtion tilauksia lakattiin tšekäläisille tehtaille antamasta.

Talvisin täällä säännöllistenkin työolojen vallitessa kärsii työnpuutteesta suuri joukko rakennus- ja apurityöväkeä, toimistossa saavutetun kokemuksen mukaan noin 1,200—1,500 miestä. Rakennustöissä on näet talvisin töitä pääasiassa vain ammattityöväelle, rappajille, kirvesmiehille ja uunintekijöille ja myöhemmin talvella kivi-työmiehille uusien rakennusten perustamistöissä. Työnhakijain luku ei kuitenkaan toimistossa noussut samaan määrään kuin edellisenä vuonna. Tammikuussa oli työnhakijoita 1,261 miestä ja 290 naista (1,548 ja 269 v. 1909), helmikuussa 911 miestä ja 214 naista (783 ja 267 v. 1909), maaliskuussa 827 miestä ja 215 naista (715 ja 252 v. 1909), huhtikuussa 565 miestä ja 382 naista (530 ja 397 v. 1909). Kaikki työnhakijat eivät kuitenkaan olleet työttömiä; joukossa oli sellaisia, jotka hakivat paikan muutosta tai helpompia toimia, kuten talonmiehen, vahtimestarin y. m. paikkoja.

Töitä kaupungissa toimiston välityksellä ei ollut miespuolisille hakijoille läheskään riittävästi saatavissa. Yksityisten työnantajain töihin kaupungissa saattoi toimisto talvikuukausina välittää keskimäärin 160 miestä kuukaudessa. Toimiston tiedusteluista ja sanomalehti-ilmoituksista ei ollut paljonkaan apua. Kaupungin järjestämiin töihin ei myöskään voitu sijoittaa niin paljon väkeä kuin edellisenä vuonna. Varsinainen hätäaputyö, kivenmurskaus, oli jo edellisenä vuonna lakkautettu, joten siihen voi toimisto välittää ainoastaan muuhun työhön kykenemättömiä vanhuksia. Muita kunnan töitä oli kuitenkin siksi runsaasti, että näissä sekä yksityisten tarjoomissa töissä miltei kaikki ulkotöihin kykenevät perheelliset miehet saivat toimeentulonsa.

Maaseudulla sitä vastoin sai toimisto, joka jo edellisen vuoden lopulla ryhtyi sieltä töitä tiedustelemaan, varsin runsaasti — noin 700 miehelle — työpaikkoja tietoon, pääasiassa metsätöihin. Maaseuduille välitti toimisto tammi—huhtikuussa 245 miestä. Vaikka

toimisto oli tilaisuudessa tarjoamaan vapaan rautatiematkan työpaikoille ja vielä saattoi avustaa työkalujen saamiseen työpaikalla, ei kuitenkaan läheskään kaikki ne, jotka perheolojen estämättä olisivat voineet lähteä töihin maaseudulle, niihin menneet, vaan jäivät tänne pelastusarmeijan ja „työttömäin komitean“ turvin odottelemaan töiden alkamista kaupungissa.

Naispuolisillekaan työnhakijoille ei ollut riittävästi toimia saatavissa omalla paikkakunnalla. Palvelijattaret eivät tosin tarvinneet työnpuutetta kärsiä, sillä näille oli paikkoja tarjolla, jos ei kaikille täällä, niin toisilla paikkakunnilla varsin runsaasti. Sitä vastoin useita kymmeniä vanhempia naisia, jotka eivät syystä tai toisesta palveluspaikkoihin soveltuneet, kärsi työnpuutteesta.

Kaikkiaan sai toimiston välityksellä työtä tammikuussa 402 miestä ja 136 naista, helmikuussa 237 miestä ja 107 naista, maaliskuussa 310 miestä ja 117 naista, huhtikuussa 212 miestä ja 193 naista. Näistä välitettiin mainittujen kuukausien kuluessa 245 miestä ja 110 naista toisille paikkakunnille.

Työttömät muodostivat vuoden alussa „työttömäin komitean“, joka ryhtyi keräämään avustusta työttömille ja anoi kaupunginvaltuustolta töiden järjestämistä niin suuressa määrin, että kaikki työttömät saisivat niissä töitä. Työnpuutteen takia puutteeseen joutuneiden avustamiseksi anoi mainittu komitea myöskin 20,000 markan apurahaa k. senaatilta. Jo heti vuoden alussa ryhtyi kaupungin rakennuskonttori teettämään vuosimenosääntöön otettuja kaduntasotus y. m. töitä. Komitean anomuksen johdosta myönsi kaupunginvaltuusto kaupungissa toimivalle pelastusarmeijalle 5,000 markkaa halonhakkuutyön järjestämiseksi kaupungissa asuville työnpuutteisille ja 5,000 markkaa yhdistykselle hyväntekeväisyyden järjestämistä varten töiden järjestämiseksi työnpuutteessa oleville naisille sekä 1,000 markkaa työvälistysoimiston käytettäväksi kaupungissa asuvain työttömäin avustamiseksi töihin toisille paikkakunnille. Viimemainitusta määrärahasta oli toimisto tilaisuudessa tarkoitukseensa käyttämään 525 markkaa, pääasiassa matka-avuksi ja työaseiden ostamiseen. Väärinkäytösten estämiseksi annettiin matka-avustus matkalle lähtiessä rautatieasemalla ja työaseet useimassa tapauksessa työnantajan välityksellä työpaikalla. Senaatti hylkäsi komitean anomuksen, mutta myönsi Uudenmaan läänin kuvernöörin esityksestä 250 vapaalippua rautatiellä ja 2,000 markan määrärahan Helsingin poliisilaitoksen ja Helsingin kunnan työvälistysoimiston käytettäväksi toisilta paikkakunnilta olevain työnhakijain lähettämiseksi kotiseuduilleen sekä Helsingissä asuvain työttömäin lähettämiseksi työansiolle toisille paikkakunnille. Kun sekä rautatieliput että työvälistysoimistolle osotetut 1,000 markkaa saapuivat toimistoon vasta huhtikuun alussa, ei toimisto ollut tilai-

suudessa näitä käyttämään työttömäin avustamiseksi ennenkuin seuraavana syksynä.

Kevät- ja kesäkuukausina oli töitä kaupungissa varsin runsaasti. Töiden käyntiä häiritsi kuitenkin toukokuun 1 p:nä alkanut kivityömiesten lakko, joka kesti kaksi kuukautta. Vaikkakaan kaikki kivityömiehet eivät lakkoon ottaneet osaa, jäivät työt kuitenkin useimmilla työmailla seisomaan, jonka vuoksi suuri osa muistakin rakennusammattilaisista ja apurityöläisistä kärsi säännöllisen työn puutteesta. Näiden, enemmän kuin lakkolaistenkaan, ei tarvinnut kuitenkaan olla aivan työttöminä, sillä kaupungissa ja sen ympäristössä oli monenlaisia töitä saatavissa. Lakon loputtua tarvittiin kaupungissa paljon runsaammin kuin ennen rakennustyöväkeä, jota tuli paljon muilta paikkakunnilta. Työnvälitystoimisto, jonka välitykset kesäkuukausina kohdistuvat miltei yksinomaan yksityisten työnantajain töihin, haettiin työväkeä paljon enemmän kuin edellisinä vuosina.

Syyspuolella, loka-, marras- ja joulukuulla, joutui rakennustöistä joutilaiksi kivi- ja apurityömiehiä sekä kirvesmiehiä. Tämän aiheutti, paitsi että syksyisin yleensä rakennus- ja ulkotöissä tarvitaan vähemmän työvoimaa kuin kesällä, uhkaavaksi käynyt rahanpuute, jonka takia uusia rakennusyrityksiä, joiden pohjautöissä kivi- ja apurityömiehet saavat töitä, ei juuri ollenkaan pantu alulle. Suuri osa kivityömiehistä sai töitä kaupungin tarjoomassa noppakivenhakkuussa, ja muitakin ulkotöitä, sekä yksityisten että kunnan, oli toimiston välityksellä verrattain runsaasti, vaikei riittävästi saatavissa. Sitä paitsi sai toimisto tietoon metsätöitä maa-seuduilla, joihin lähtijöille toimisto saattoi tarjota vapaan matkan, kun sillä oli käytettävissä yllä mainittuja senaatin myöntämiä vapaa-lippuja sekä raha-avustusta. Vuoden loppukuukausina käytti toimisto mainituista varoista 240 markkaa 25 penniä, tilittäen loput takaisin. Toisille paikkakunnille välitti toimisto loka—joulukuussa 101 miestä ja 103 naista.

Työttömät muodostivat jo lokakuussa „työttömäin komitean“, joka anoi kaupunginvaltuustolta ja läänin kuvernööriltä töiden järjestämistä työttömille. Nämä anomukset, joiden johdosta toimiston johtokunta antoi vaaditut lausunnot ja tilastollisen selvityksen toimistoon ilmoittautuneista työnhakijoista sekä toimiston välityksellä tarjolla olevista työtilaisuuksista, eivät aiheuttaneet muuta toimenpidettä kuin että kaupungin rakennuskonttori järjesti noppakivenhakkuutyön lisäksi kaduntasotustöitä, joissa kaikki näihin töihin kykenevät perheelliset miehet saivat töitä.

Kunnallinen työnvälitys, kaikkien toimistojen liike yhteenslaskettuna, on useampana vuotena pysynyt jotenkin samalla tasalla. Pienempiä vaihteluja eri toimistojen liikkeessä on kyllä havaitta-

vissa, toisina vuosina liikkeen kasvamista, mutta toisina taas vähentymistäkin. Paikallisessa työnvälityksessä ei luonnollisesti suurempaa edistystä voi tapahtua. Huomattavampi työvoiman vaihtuminen, siirtyminen paikasta toiseen, tapahtuu maaseudun ja kaupunkien välillä. Tämä vaihtelu ei voi suuremmassa määrin käydä kunnallisen työnvälityksen välityksellä, ennenkuin työnvälitysverkko on laajentunut siten, että välitystoimistoja tai välitysasiainmiehiä on perustettu ja asetettu useampiin kaupunkeihin sekä maalaiskuntiin, ainakin sellaisiin, joissa suuremmassa määrin käytetään palkkatyöväkeä. Tämän on ulkomainenkin kokemus osottanut, meidän oloillemme valaisevasti Ruotsin esimerkki.

Viime vuosien kunnallisten työnvälitystoimistojen liikkeestä maassamme esitettäköön tässä seuraavat tiedot:

	Työnhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	1908.	1909.	1910.	1908.	1909.	1910.	1908.	1909.	1910.
Helsingissä ..	11,188	11,813	12,341	6,796	5,771	7,144	5,995	4,947	5,668
Turussa	2,413	2,898	2,558	480	569	533	427	531	499
Tampereella ..	2,155	3,005	2,597	1,104	1,689	1,271	1,010	1,418	1,151
Viipurissa	2,648	3,172	3,768	1,215	1,320	1,406	672	803	823
Vaasassa	1,040	1,553	1,395	944	890	901	541	767	672
Oulussa *)	476	778	559	448	409	409	231	280	223
Yhteensä	19,920	23,219	23,218	10,987	10,648	11,664	8,876	8,746	9,036

Ruotsissa on julkinen työnvälitys järjestetty 19 lääniin. Useimmissa näissä läänissä on läänintoimisto, toisissa useampiakin päätoimistoja, joiden piiriin kuuluu monta pienempää toimistoa. Vuoden lopussa oli toimessa 30 päätoimistoa ja lähes 60 alatoimistoa.

Julkinen työnvälitys Ruotsissa vuonna 1910.

Toimistojen yhteenlaskettu liike vuonna 1910 selviää alla olevista luvuista:

	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.
Koko maassa	143,297	103,579	67,010
Tukholma	30,688	26,499	15,405
Göötepori	20,171	14,307	10,038
Malmö	15,913	8,513	6,538
Östergötlan lääni	10,296	8,741	5,253
Norrköping	9,531	6,859	4,377
Uppsalan lääni	5,440	4,325	2,927
Helsingborg	7,795	3,850	2,653
Örebron lääni	4,252	2,423	2,167
Koko maassa vuonna 1909	126,261	84,548	52,044

*) Oulun toimisto on toimessa marraskuun alusta huhtikuun loppuun, joten tiedot koskevat tammik.—huhtik. ja marrask.—jouluk.

Muissa toimistoissa oli välitysten määrä alle kahden tuhannen. Hyvin useissa toimistoissa on liike vielä sangen pieni, muutamia satoja välityksiä vuodessa. Mutta tämä on varsin luonnollinen ilmiö, sillä useassa läänissä ei ole vielä riittävästi toimistoja ja monet ovat vasta hiljan alkaneet toimintansa. Ennen pitkää saadaan Ruotsissa kuitenkin järjestetyksi kyllin tiheä työnvälitysverkko, sillä tämän kehittämiseksi on kommerssikollegin johdolla viime vuosina tehty ahkeraa työtä, m. m. pidetty useita kongresseja asian edistämiseksi.
